

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Основна информация:

Име на курса: **СОЦИАЛНИ АСПЕКТИ НА ДЕВИАНТНОТО ПОВЕДЕНИЕ**

Лектор: проф. дсн Анна Мантарова

Телефон: 0893 570 672

Имейл: anna.mantarova@abv.bg

Хорариум: 30 часа

Анотация (до 150 думи):

Курсът запознава с класическите (Е. Дюркем, Р. Мъртън и др.) и основни съвременни подходи и теории, интерпретиращи девиантното поведение. Отделя се внимание на редица обективистки и субективистки теории, като се акцентира на концепцията за първична и вторична девиация и за ролята на социалния контрол. Специално внимание се отделя на процеса на нормализация на девиациите. Подробно се разглеждат редица теоретични въпроси, като релацията ценности – норми – девиации, обективните причини за неизбежност на девиациите, техни общи закономерности и детерминанти. Акцентира се на необходимостта от прилагане на системен подход при анализа на социалните явления и процеси и от тези позиции девиациите и девиантното поведение се поставят в широк социално-икономически и културен контекст. Като се разглеждат широк спектър форми на девиантно поведение, се изяснява тяхната същност, специфика, детерминанти и следствия за личността, отделни социални общности и групи, обществото като цяло. Във връзка с емпиричното изследване на отделни форми на девиантно поведение се разглеждат методически въпроси на емпиричните социални изследвания.

Тематично съдържание на курса (кратко описание по теми или модули):

Тема / Модул 1: Класически и съвременни подходи и теории в интерпретацията на девиантното поведение : идеи от древните мислители, Е. Дюркем, Р. Мъртън, по-нови обективистки и субективистки теории

Тема / Модул 2: Теоретични проблеми. Причини за неизбежното съществуване на девиации в хода на социалните взаимодействия. Изграждане на девиантна идентичност, първична и вторична девиация. Контекстуални фактори. Социализация и девиантно поведение. Медии и девиантно поведение. Нормализация на девиациите.

Тема / Модул 3: Систематизиране на формите на девиантно поведение по различни негови признаци. Особено значими днес форми. Агресия и насилие. Наркомании.

Тема / Модул 4: Емпирично изследване на девиантно поведение. Разработване на дизайн на изследване.

Форми на обучение и оценяване:

Групови лекции и семинари или индивидуални занимания и самостоятелна подготовка (в зависимост от броя на участниците)

Компетентности, придобити в резултат на обучението (3-5 точки):

Познаване на основните класически и съвременни подходи и концепции в интерпретацията на девиантното поведение.

Придобиване на знания за основни форми и видове девиантно поведение, тяхната специфика, детерминанти и пр.

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Запознаване с особено значими форми на девиантно поведение в съвременното общество
Придобиване на умения за емпирично изследване на различни форми на девиантно поведение и свързани с тях предизвикателства и проблеми

Литература:

- Clinard, M. B.** (Ed), (1955) *Anomie and Deviant Behavior*. New York, The Free Press, 1964.
Cohen, A., *Delinquent Boys. The Culture of the Gang*. Glencoe.
- Dollard, J., C. Doob, N. Miller, O. R. Moower and R. Sears.** (1939) *Frustration and Aggregation*. New Haven.
- Durkheim, E.**, *De la division du travail social*. Paris, Alca, 1893 (7e edition, Paris, P.U.F., 1960.
Durkheim, E., *Les regies de la methode sociologique*. Paris, Alcan, 1895 (17e edition, 1968).
Durkheim, E., *Le Suicide. Etude de Sociologie*. Etude de sociologie. Paris, Alcan, 1897 (nouvelle edition 1930).
- Lemert, E.** (1967) *Human Deviance, Social Problems and Social Control*. New York.
- Merton, R.** (1964) Anomie, Anomia and Social Interaction: Context of Deviant Behavior. In: *Anomie and Deviant Behavior*. New York, The Free Press, 1964.
- Merton, R.** (1967) *Social Structure* (Revised and Enlarged Edition), New York, Free Press, London, Collier-Macmillan Limited, 1967.
- Merton, R. K.**, (1957) Continuities in the theory of Social Structure and Anomie. In: *Social Theory and Social Structure*. New York.
- Quinney, R.** (1970) *The Social Reality of Crime*. Brown.
- Златанова В.** (2017) Изследвания на девиантното поведение. София, Авангард Прима.
- Вайнбер, Р.** (2021) Домашно насилие: наистина ли ограничителните заповеди осигуряват защита? *JUSTICE TRENDS Magazine*. <https://justice-trends.press/es/violencia-domestica-las-ordenes-de-alejamiento-realmente-brindan-roteccion/>
- Гайдаров, К.** *Девиантното поведение на непълнолетните*. София: Албатрос. 1998.
- Китанов, К., Кр. Йотов.** (1999) *Наркопрестъпността – разпространение и превенция*. София: НИИКК при МВР.
- Мантарова А., Е. Багреева, Ст. Наумова.** (2020) *Девиации и престъпност: устойчивост и динамика на детерминантите*. София, Изд. Авангард Прима.
- Насилието в България*. Доклад от национално представително изследване, изготвен от обединение „Политики срещу насилието“, включващо: Алфа Рисърч ООД, сдружение „Национална мрежа за децата“ и сдружение „Институт по социални дейности и практики“.
(2019). Министерство на труда и социалната политика. 2016 Достъпно:
<https://sapibg.org/bg/book/vstpitelen-doklad-v-oblastta-na-nasilieto-i-doklad-ot-provedeno-nacionalno-predstavitelno>
- Национален център за парламентарни изследвания при Народното събрание на Република България (2019). *Обществени нагласи към насилието. Резултати от национално представително проучване*. Достъпно на: <https://www.parliament.bg/bg/ncpi>

ЦЕНТЪР ЗА ОБУЧЕНИЕ – БАН

1000 София
ул. „Сердика“ № 4
<http://edu.bas.bg>

email: tdc-phd@cu.bas.bg
тел.: 02 987 31 67
02 979 52 60

Попова А. (2020) Дефицити в социализацията на деца на работещи в чужбина родители. София, Изд. Сноумод.

Спасова, Л. (2019) *Престъпленията от омраза. Механизми за нормализация на социално обусловената омраза.* София. Авангард Прима.

Фотев Г. /съст./ (2005) *Социология на отклоняващото се поведение.* София, Изд. Просвета.

Допълнителна информация (по желание) (например: специални изисквания, лабораторно оборудване, предварителни знания):

.....
.....
.....